

PRŮVODCE ZÁKONEM O DANÍCH Z PŘÍJMŮ PRO OSVČ

A DALŠÍ POPLATNÍKY S DÍLČÍM ZÁKLADEM V § 7

- komplexní pohled na zdanění OSVČ
- s důrazem na změny roku 2021
- se zapracováním výsledků Koordinačních výborů
- včetně operací s virtuálními měnami
- včetně přechodů na paušální výdaje a paušální daň

Případné zásadní legislativní změny, k nimž dojde v období mezi jednotlivými vydáními, budou ošetřeny formou vkládané aktualizace, která bude po dobu prodejnosti publikace volně ke stažení na www.anag.cz. Nutnost aktualizace posuzuje na základě legislativních změn výhradně autor ve spolupráci s nakladatelstvím.
Aktualizace však v žádném případě nemohou nahradit nová vydání knihy.

Aktualizaci zašleme zdarma na vyžádání

anag@anag.cz, tel.: 585 757 411

Všechny právní předpisy, na které se v komentářích publikace odkazuje, jsou míněny ve znění pozdějších předpisů, pokud není výslovně uvedeno jinak.

Obsah

Předmluva autora	11
Použité zdroje a zkratky	12
1. Zákony a mezinárodní smlouvy	12
2. Podzákoné legislativní normy	13
3. Názory Generálního finančního ředitelství na výklad zákonů	14
4. Soudní rozhodnutí vykládající daňové zákony	18
5. Názory odborné veřejnosti včetně autora	18
1. Vymezení některých pojmů	19
1.1 Pojmy vymezené v ZDP	19
1.2 Další používané pojmy	30
2. Poplatník	42
2.1 Rezident z titulu bydliště	42
2.2 Rezident z titulu obvyklého zdržování se	44
2.3 Nerezident	45
2.4 Stála provozovna (nerezidenta OSVČ)	47
2.5 Registrace a DIČ	48
3. Plátce daně	51
3.1 Povinnosti plátce daně ze závislé činnosti	53
3.2 Povinnosti OSVČ srazit srážkovou daň při platbě (nezávislé) dodávky	54
3.3 Povinnosti OSVČ provést zajištění daně	59
3.4 Registrace plátce	60
4. Zdaňovací období a povinnost podat přiznání	61
4.1 Zdaňovací období	61
4.2 Povinnost podat přiznání	61
4.3 Vyměření a doměření daně	67
4.3.1 Vyměření daně	67
4.3.2 Doměření daně	68
5. Evidence příjmů pro účely daní	71
5.1 Možné způsoby vedení evidence	71
5.2 Vedení podvojného účetnictví	72
5.2.1 Povinnost vést účetnictví	73

5.2.2	Obsah účetnictví	76
5.2.3	Audit účetnictví	79
5.2.4	Paušální výdaje při vedení účetnictví	80
5.3	Hospodářský rok	83
5.3.1	Možnost uplatnit hospodářský rok.....	83
5.3.2	Zdaňovací období při uplatnění hospodářského roku	84
5.3.3	Problémy stanovení základu daně při účtování v hospodářském roce	85
5.4	Daňová evidence	87
5.4.1	Co je daňová evidence	87
5.4.2	Ocenění jednotlivých položek daňové evidence	88
5.4.3	Přepočítání cizích měn.....	90
5.4.4	Obsahové naplnění jednotlivých položek	94
5.4.5	Okamžik, ke kterému zaznamenat informace do daňové evidence	95
5.5	Paušální výdaje	100
5.5.1	Sazby paušálních výdajů.....	101
5.5.2	Příjmy z nakládání s majetkem	103
5.6	Režim paušální daně	106
5.6.1	Režim sjednání daně do roku 2020	107
5.6.2	Paušální režim daně od roku 2021	109
5.6.3	Okamžité ukončení paušálního režimu	114
5.6.4	Ukončení paušálního režimu po dokončení roku	115
5.6.5	Povinnost podat přiznání bez ukončení paušálního režimu	116
5.6.6	Úspěšné vyměření paušální daně	117
5.6.7	Dobrovolné vystoupení z paušálního režimu	117
5.6.8	Potřebná evidence v rámci paušálního režimu	118
5.6.9	Problémy paušálního režimu	119
5.7	Inventarizace	121
5.7.1	Povinnost inventarizace	121
5.7.2	Inventurní manko na majetku	122
5.7.3	Inventarizační přebytek majetku.....	123
5.7.4	Inventurní rozdíl v oblasti dluhů	124
5.8	Archivace příslušné evidence a souvisejících podkladů	124
6.	Obchodní majetek.....	127
6.1	Vymezení pojmu	127
6.2	Zařazení do obchodního majetku.....	129

6.3	Vyřazení z obchodního majetku.....	133
6.3.1	Důsledky vyřazení jednotlivých položek majetku	135
7.	Dlouhodobý majetek	137
7.1	Hmotný majetek	138
7.1.1	Majetek při změně hranice na 80 000 Kč	139
7.1.2	Mimořádné odpisy.....	141
7.2	Nehmotný majetek.....	144
7.2.1	Nehmotný majetek u účetní jednotky	144
7.2.2	Nehmotný majetek v daňové evidenci.....	145
7.3	Finanční majetek.....	146
8.	Příjem	148
8.1	Rozdělení příjmu	148
8.2	Předmět daně.....	150
8.3	Příjmy v dílčím základu daně podle § 7 a ostatních dílčích základech daně.....	154
8.3.1	Příjmy patřící do dílčího základu daně podle § 7.....	155
8.3.2	§ 7 × § 6.....	161
8.3.3	Finanční příjmy § 7 × § 8	165
8.3.4	Příjem z pronájmu § 7 × § 9 × § 10.....	166
8.3.5	Jiné příjmy § 7 × § 10.....	167
8.4	Osvobozené příjmy a zdaňované příjmy.....	169
8.5	Příjmy z prodeje majetku	169
8.5.1	Příjem z prodeje nemovitých věcí	170
8.5.2	Prodej bytu nebo rodinného domu	174
8.5.3	Prodej movitých věcí (mimo dopravní prostředky a cenné papíry)	177
8.5.4	Prodeje dopravních prostředků	177
8.5.5	Prodej podílů na obchodních korporacích (účastí v právnické osobě)	179
8.5.6	Prodej cenných papírů.....	181
8.5.7	Směna majetku	183
8.6	Některé specifické příjmy	184
8.6.1	Náhrada škody, nemajetkové újmy, pojistná plnění, sankce za nesplnění podmínek	184
8.6.2	Výhry a ceny.....	187
8.6.3	Kurzové zisky	190
8.6.4	Přijaté dary a dotace	190

8.7	Nepeněžní příjmy	194
8.7.1	Příjmy v podobě bezúročných zápůjček, výpůjček a výpros.....	194
8.7.2	Příjmy autora v podobě povinných výtisků	195
8.7.3	Příjmy v podobě prominutí dluhů	196
8.7.4	Oprava a technické zhodnocení pronajatého majetku	197
8.8	Příjmy zdaněné srážkou při výplatě	198
8.9	Příjmy ze zahraničních zdrojů	199
8.10	Příjmy nerezidenta ze zdrojů v ČR	202
9.	Výdaje	207
9.1	Daňově uznatelné výdaje	207
9.1.1	Obecný princip uznatelnosti výdajů.....	207
9.1.2	Obecná charakteristika neuznatelných výdajů	210
9.1.3	Rozdíl mezi náklady v podvojném účetnictví a výdaji v daňové evidenci	213
9.2	Pořízení a vyřazení dlouhodobého majetku	214
9.3	Výdaje na pořízení zásob a dalších věcí	220
9.4	Výdaje na přijaté služby.....	223
9.4.1	Výdaje na opravy majetku.....	223
9.4.2	Výdaje na pracovní cesty	225
9.4.3	Výdaje na reprezentaci	232
9.5	Výdaje na zaměstnance.....	233
9.5.1	Výdaje na mzdy a sociální a zdravotní pojištění hrazené za zaměstnavatele	233
9.5.2	Povinné výdaje ze zákona na zaměstnance	234
9.5.3	Benefity zaměstnancům	234
9.6	Daně	236
9.7	Sankce, manka a škody	238
9.8	Úroky, kurzové rozdíly a další finanční náklady	241
9.9	Finanční leasing a nákupy na úvěr	241
9.9.1	Finanční leasing.....	242
9.9.2	Finanční leasing při nedodržení podmínek	246
9.9.3	Nákup na úvěr	248
9.10	Členské příspěvky	248
10.	Úpravy základu daně, přičitatelné a odčitatelné položky.....	250
10.1	Úpravy v rámci dílčího základu daně podle § 7	250
10.1.1	Vrácené příjmy a výdaje uplatněné v minulých obdobích	250

10.1.2	Porušení podmínek pro daňovou uznatelnost výdajů	251
10.1.3	Pořízené zásoby a další výdaje před zahájením podnikání	252
10.1.4	Zálohy spojeným osobám	252
10.1.5	Rezervy	253
10.1.6	Zvýšení základu daně o nezaplacené dluhy	254
10.1.7	Cena obvyklá	255
10.1.8	Úpravy v podvojném účetnictví	256
10.2	Položky snižující základ daně	257
10.2.1	Poskytnuté dary na dobré účely	257
10.2.2	Dary v letech 2020 a 2021	260
10.2.3	Hypoteční úroky	261
10.2.4	Uplatnění ztráty	262
10.2.5	Další odčitatelné položky	265
11.	Daň	266
11.1	Výpočet daně do roku 2020	267
11.2	Výpočet daně od roku 2021	267
11.3	Slevy na dani	268
11.3.1	Sleva na poplatníka	268
11.3.2	Sleva na manželku	269
11.3.3	Sleva a bonus na děti	272
11.3.4	Sleva na studium	276
11.3.5	Sleva na invaliditu	277
11.3.6	Sleva na předškolní zařízení	278
11.3.7	Další slevy na dani	278
11.4	Zálohy na daň	280
12.	Sankce	283
12.1	Pokuta za pozdě podané a nepodané daňové přiznání	283
12.2	Penále za nepřiznanou daň	286
12.3	Úrok z prodlení	288
12.4	Pokuta za neoznámení osvobozeného příjmu	290
12.5	Pokuta za jiné pochybení	291
13.	Specifické případy	293
13.1	Spolupracující osoby	293
13.2	Společnost	295
13.3	Tokeny a virtuální měny	296

13.3.1 Těžba virtuální měny.....	298
13.3.2 Nákup tokenů.....	298
13.3.3 Prodej tokenů	299
13.3.4 Nákup za virtuální měnu	299
13.3.5 Prodej za virtuální měnu.....	300
14. Změna způsobu evidence.....	301
14.1 Přejchod z daňové evidence na paušální výdaje a naopak	301
14.2 Přejchod z daňové evidence na vedení účetnictví a naopak	304
14.3 Přejchod na paušální daň a naopak	307

PŘEDMLUVA AUTORA

Snahou této publikace je shrnout maximum povinností a problémů samostatně výdělečné osoby v oblasti daní z příjmů fyzických osob. Pokud se zde zmiňujeme o sociálním nebo zdravotním pojištění, DPH, popř. dalších daních a jiných povinnostech, jedná se spíše o upozornění na další problematiku, než o ucelený pohled a podrobné objasnění.

Kniha si klade za cíl pomoci hlavně pokročilejším čtenářům, kteří se nespokojí s tvrzením, že správný postup je ten či onen, ale snaží se vytvořit si na problematiku vlastní názor, vycházet z textů zákona a příp. také mezi sebou konfrontovat jednotlivé odchylné výklady.

Měla by přinést odpovědi také na otázky ohledně hraničních problémů k pochopení míry rizika a skutečností, které je v případě kontroly ze strany Finanční správy třeba obhájit.

Autor doufá, že bude přínosem nejen pro zkušené účetní a daňové poradce, ale i řadu podnikatelů k tomu, aby lépe pochopili principy, na kterých je daň z příjmů postavena, včetně výjimek a výjimek z výjimek, které byly postupem doby do zákona začleněny.

► **společně hospodařící domácnost** v § 21e odst. 4 ZDP:

Společně hospodařící domácností se pro účely daní z příjmů rozumí společenství fyzických osob, které spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby.

Podmínkou tedy není shodné trvalé bydliště podle evidence osob, ale společně hospodaření. Přitom osoby blízké žijící na stejné adrese (v jednom bytě) nemusí tvořit společnou domácnost (např. rodiče a dospělé dítě), pokud odděleně financují chod své domácnosti. A naopak dítě, které má z důvodu studií bydliště jinde než rodiče, ale jeho financování je na nich závislé, společnou domácnost tvořit může.

► **stát** v § 21e odst. 2 ZDP:

Za stát se pro účely daní z příjmů považuje také samostatná jurisdikce, která není státem.

► **třetí stát** v § 19 odst. 3 písm. d) ZDP:

Pro účely tohoto zákona se rozumí... třetím státem stát, který není členským státem Evropské unie.

► **úvěrový finanční nástroj** v § 19 odst. 1 písm. zk) ZDP:

... úvěrovým finančním nástrojem je vždy

1. *úvěr,*
2. *zápůjčka,*
3. *dluhopis,*
4. *vkladní list, vkladový certifikát a vklad jim na roveň postavený a*
5. *směnka, jejímž vydáním získává směnečný dlužník peněžní prostředky,...*

► **věc hmotná a movitá** § 21b odst. 1 ZDP:

Za věc, a to za věc hmotnou a movitou, se pro účely daní z příjmů považuje také

- a) *živé zvíře,*
- b) *část lidského těla a*
- c) *ovladatelná přírodní síla, se kterou se obchoduje.*

Tato definice pouze zvyšuje právní jistotu při výkladech, kdy obč. zák. těmto objektům označení věc nepřisuzuje.

► **vklad (do obchodní korporace)** v § 24 odst. 7 za písm. c) ZDP:

Vkladem se pro účely tohoto zákona rozumí vklad do základního kapitálu včetně jiného plnění ve prospěch vlastního kapitálu.

1. VYMEZENÍ NĚKTERÝCH POJMŮ

Hlavní určující znaky tedy jsou následující:

Pracovněprávní vztah	Dodavatelско-odběratelský vztah
Zaměstnanec musí v rámci vztahu respektovat příkazy zaměstnavatele (pokud nepřekračují pracovní smlouvu nebo neodporují zákonům).	Dodavatel je odběrateli rovnocenný partner, který může postupovat podle svého uvážení (pokud tím neporušuje již sjednané podmínky nebo zákony).
Nadřízený určuje konkrétní podmínky – kdy, co, jak provést – zaměstnanci někdy ani nemusí být znám konečný efekt, kterého má dosáhnout.	Dodavatel se rozhoduje sám o konkrétních podmínkách – kdy, co, jak provede – smluven zpravidla bývá pouze konečný efekt, kterého má být dosaženo.
Činnost je prováděna jménem zaměstnavatele (což se může projevit nejen při jednání s třetími osobami, ale i třeba reklamou na oděvech či pracovišti).	Činnost je prováděna jménem dodavatele (což se může projevit nejen při jednání s třetími osobami, ale i třeba reklamou na oděvech či pracovišti).
Činnost je vykonávána výhradně osobně.	Činnost může být vykonávána osobně i za pomoci dalších osob (zaměstnanců, spolupracujících osob, subdodavatelů).
Činnost musí být vždy odměněna (a to i v případě, kdy se nedosáhne očekávaného efektu).	Činnost bude odměněna pouze v případě, že se dosáhne sjednaného konečného efektu (příp. když se jej nedosáhne z odůvodnitelných důvodů – např. nesoučinnost odběratele).
Odpovědnost za konečný efekt nese zaměstnavatel.	Odpovědnost za konečný efekt nese dodavatel.
Odpovědnost za škody způsobené třetím stranám nese vždy zaměstnavatel a teprve v dalším kroku a v omezené výši ji může přenést na zaměstnance.	Odpovědnost za škody způsobené třetím stranám nese povětšinou dodavatel (pokud nebylo smluveno jinak nebo škoda nevznikla z přičinění odběratele).
Čas vyhrazený pro danou činnost je obvykle jednoznačně dán pracovní smlouvou (byť třeba s možností drobných odchylek u klouzavé pracovní doby) a zaměstnavatel jej může v rámci pracovní doby upřesňovat.	Čas vyhrazený pro danou činnost si dodavatel určí podle svého rozhodnutí (pokud se nezavázal jinak anebo to nevyžadují specifika smluveného obsahu plnění).

2. POPLATNÍK

Poplatníkem (české) daně z příjmů fyzických osob je každá fyzická osoba (na světě), nicméně pokud není rezidentem a zároveň ani nemá příjmy ze zdrojů v ČR, nemá z titulu (českého) poplatníka daně žádné povinnosti. Povinnost vyplývající z toho, že je osoba poplatníkem, se projeví teprve tehdy, stane-li se rezidentem nebo začne pobírat příjmy ze zdrojů v ČR.

Kdo je rezidentem, je dáno § 2 odst. 2 a 3 ZDP (viz následující podkapitoly 2.1 a 2.2). Rezidentem v ČR se může poplatník stát buď z důvodu bydliště (viz podkapitola 1.1 Pojmy vymezené v ZDP) na území ČR (toto rezidenství může trvat i jen část zdaňovacího období a zbytek období rezidentem nebude), nebo proto, že se obvykle zdržuje se v ČR (v tom případě bude rezidentem celé zdaňovací období). Pokyn D-22 K § 2 bod 1 k tomu vysvětluje:

Dojde-li u poplatníka ke změně v rozsahu povinnosti vůči České republice (§ 2 odst. 2 nebo odst. 3 zákona) v průběhu zdaňovacího období v důsledku změny bydliště, posuzuje se jeho statut za příslušné části roku samostatně. V případě vzniku neomezené daňové povinnosti v České republice (§ 2 odst. 2 zákona) v důsledku skutečnosti, že se zde poplatník obvykle zdržuje, uplatní se tento statut pro celé zdaňovací období.

Co je příjmem ze zdrojů v ČR, je specifikováno v § 22 odst. 1 ZDP (viz podkapitola 8.10 Příjmy nerezidenta ze zdrojů v ČR).

Poplatník, který je daňovým rezidentem, má povinnost přiznat všechny zdanitelné příjmy s výjimkou příjmů ze zdrojů v zahraničí, které jsou vyňaty ze zdanění (viz podkapitola 8.9 Příjmy ze zahraničních zdrojů); poplatník, který je nerezidentem, zdaňuje pouze příjmy ze zdrojů v ČR (viz podkapitola 8.10 Příjmy nerezidenta ze zdrojů v ČR).

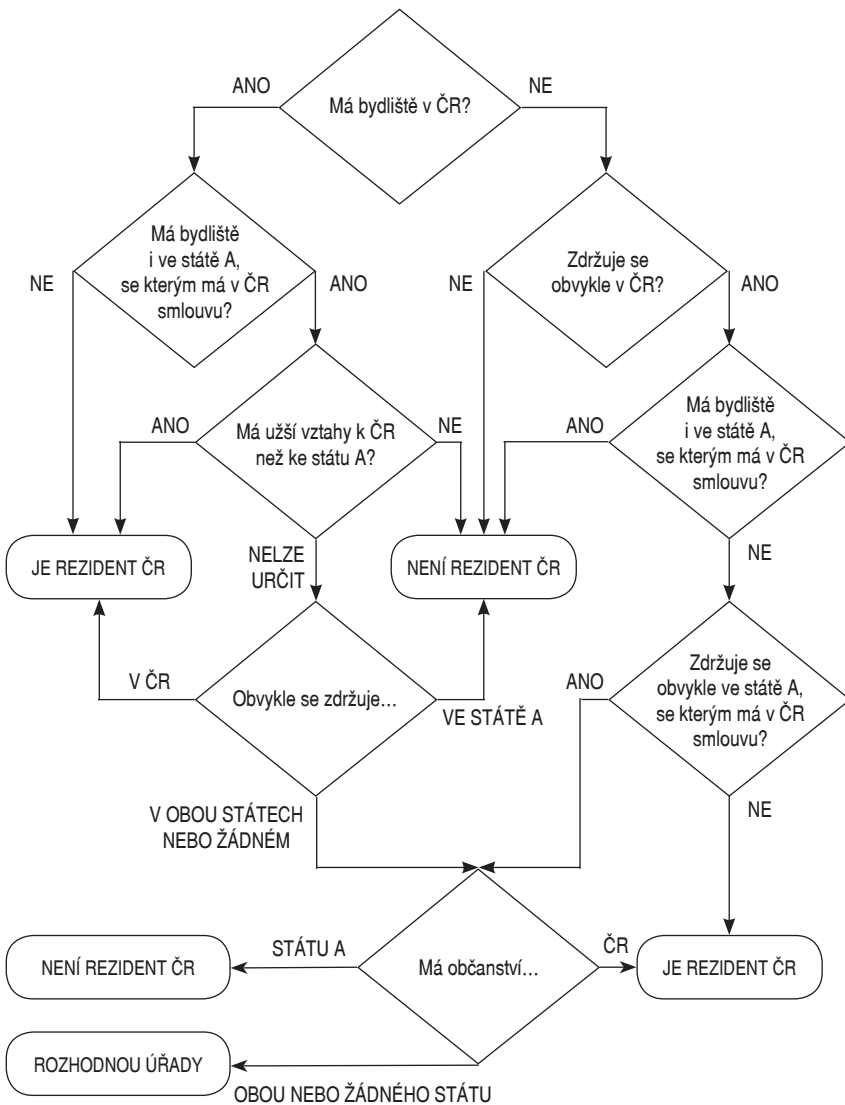
2.1 Rezident z titulu bydliště

Rezidentem v ČR je každá osoba, která má v ČR bydliště, pokud není dále řečeno jinak (§ 2 odst. 2 ZDP):

Poplatníci jsou daňovými rezidenty České republiky, pokud mají na území České republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržují.

Pojem bydliště je definován v § 2 odst. 4 ZDP (viz též podkapitola 1.1 Pojmy vymezené v ZDP).

Stanovení rezidentství poplatníka v ČR

Pokud plátce srazil daň poplatníkovi, který není rezidentem v ČR, má povinnost podat oznámení o sražení daně, a to ve stejném termínu, jaký je pro odvedení daně. Povinnost podat oznámení má plátce i v okamžiku, kdy má podle českého zákona dojít ke sražení daně (jedná se o výše uvedený důvod platby), ale dochází k osvobození tohoto příjmu podle českého zákona (např. dar pro vyjmenované veřejně prospěšné účely), nebo je příjem vyňat ze zdanění v ČR podle Smlouvy o ZDZ (např. úroky placené na Slovensko) a vyplácená částka (v obou případech) přesáhne 300 000 Kč (v roce 2020 pro částky přesahující 100 000 Kč).

Oznámení se podává na formuláři „Oznámení o příjmech plynoucích do zahraničí podle § 38da zákona č. 586/1992 Sb.“ (vzor formuláře lze najít např. na webových stránkách daňové správy www.financnisprava.cz/assets/tiskopisy/5478_15.pdf), a pokud má plátce (popř. osoba zplnomocněná k podání) povinně zřízenou datovou schránku (je zřízena ze zákona) nebo je auditovanou účetní jednotkou, musí být podáno elektronicky (viz § 38da odst. 3 a 4 ZDP):

(3) Oznámení podle odstavce 1 lze podat jen

- a) na tiskopisu vydaném Ministerstvem financí,*
- b) na tiskovém výstupu z počítačové tiskárny, který má údaje, obsah a uspořádání údajů shodné s tiskopisem podle písmene a), nebo*
- c) datovou zprávou s využitím dálkového přístupu ve formátu a struktuře zveřejněné správce daně*
 - 1. podepsanou způsobem, se kterým jiný právní předpis spojuje účinky vlastnoručního podpisu,*
 - 2. s ověřenou identitou podatele způsobem, kterým se lze přihlásit do jeho datové schránky, nebo*
 - 3. dodatečně potvrzenou za podmínek uvedených v daňovém řádu.*

(4) Má-li plátce daně nebo jeho zástupce datovou schránku, která mu byla zřízena ze zákona, nebo zákonem uloženou povinnost mít účetní závěrku ověřenou auditorem, je povinen učinit oznámení podle odstavce 1 pouze způsobem podle odstavce 3 písm. c).

Do konce roku 2020 měli povinnost podávat příznání elektronicky (ve formátu .xml) i osoby s datovou schránkou zřízenou dobrovolně. Podrobnosti ke změně povinnosti viz podkapitola 4.2 Povinnost podat příznání.

Po ukončení kalendářního roku je plátce povinen podat „Vyúčtování daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně z příjmů fyzických nebo právnických osob“ (formulář je dostupný např. na www.financnisprava.cz/assets/tiskopisy/5466_17.pdf), a to zvlášť jeden formulář pro daně sražené fyzickým

padnou do zdaňovacích období, za která uplatňuje paušální výdaje), pak mu zákon žádné úpravy nepředepisuje.

5.3 Hospodářský rok

5.3.1 Možnost uplatnit hospodářský rok

Poplatník, který je účetní jednotkou (tj. povinně nebo dobrovolně vede podvojně účetnictví), může zvolit (a to bez jakéhokoliv omezení), že jeho účetním obdobím nebude kalendářní rok, ale rok hospodářský (tj. období dlouhé 12 měsíců začínající 1. dne jiného měsíce než ledna – § 3 odst. 2 ZÚ): *Účetním obdobím je nepřetržitě po sobě jdoucích dvanáct měsíců, není-li dále stanoveno jinak. Účetní období se buď shoduje s kalendářním rokem, nebo je hospodářským rokem. Hospodářským rokem je účetní období, které může začínat pouze prvním dnem jiného měsíce, než je leden. Účetní období bezprostředně předcházející změně účetního období může být kratší nebo i delší než uvedených dvanáct měsíců.*

Toto ustanovení není zrovna přesné. Deklaruje, že existují pouze dva typy účetních období: první typ, který se „shoduje s kalendářním rokem“, tedy období od 1. 1. do 31. 12., a který nazývá kalendářním rokem, a druhý typ, tedy období začínající 1. 2., 1. 3., ... 1. 12., která jsou dlouhá 12 měsíců nebo jinak a která nazývá hospodářským rokem. De facto nepřipouští jiná účetní období, např. období začínající 1. 1. a jinak dlouhé než 12 měsíců nebo období od vzniku účetní jednotky, které nezačíná prvním dnem v měsíci. Ustálená praxe ve výkladu je následující: pokud poplatník nezvolí (od začátku svého účtování) účtování v hospodářském roce, je první účetní období považováno za kalendářní rok (i když nezačalo 1. 1.). Přechnodná období (kratší nebo delší než 12 měsíců) začínající 1. 1. jsou považována za kalendářní rok, pokud začínají jiným měsícem, jsou považována za hospodářský rok.

Jedinou podmínkou, kterou musí poplatník splnit, aby mohl začít účtovat v hospodářském roce nebo na účtování v hospodářském roce přejít, je oznámit tuto skutečnost správci daně (§ 3 odst. 5 ZÚ):

Uplatnit hospodářský rok lze pouze po oznámení záměru změny účetního období místně příslušnému správci daně z příjmů nejméně 3 měsíce před plánovanou změnou účetního období nebo před koncem běžného účetního období, a to podle toho, který z termínů nastává dříve, jinak účetní období zůstává nezměněno. Takovouto změnu účetního období může účetní jednotka v běžném účetním období provést pouze jednou. Obdobně postupují účetní jednotky i při přechodu z hospodářského roku na kalendářní rok.

předávané věci), ale zastává názor, že dluh převzatý od jiné osoby poplatník vyjádří v nominální hodnotě, tj. hodnotou, kterou má povinnost zaplatit věřiteli, a nikoliv v závislosti na obsahu smlouvy mezi původním dlužníkem a poplatníkem. Vyjádřený požadavek má pravděpodobně zajistit úmysl zákonodárce, aby ztráta z převzetí dluhu nebyla daňově účinná.

Peněžní příjmy se pro účely ZDP ocení stejně jako peněžní prostředky. Ocenění nepeněžních příjmů pro účely ZDP určuje § 3 odst. 3 ZDP:

Nepeněžní příjem se pro účely daně z příjmů fyzických osob oceňuje

- a) *podle právního předpisu upravujícího oceňování majetku,*
- b) *jako pětinasobek hodnoty ročního plnění, pokud příjem spočívá v jiném majetkovém prospěchu, jehož obsahem je opakující se nebo trvající plnění na dobu*
 1. *neurčitou,*
 2. *života člověka nebo*
 3. *delší než 5 let.*

Ocenění podle písm. b) lze považovat za speciální ustanovení vůči písm. a). Odhadní cena se tedy nepoužije u plnění typu výpůjčka, zápůjčka, věcné břemeno, právo užívat apod. v případě, kdy plnění nebude omezeno na dobu určitou, kratší než 5 let. V uvedených případech se stanoví odhadní cena za 1 rok a vynásobí se 5. Ustanovení se užije např. při ocenění doživotního výměnku jako části protihodnoty v kupní smlouvě.

Ustanovení navozuje dojem, že poskytnutí uvedených plnění (např. bezúročná zápůjčka finančních prostředků) se u fyzických osob vždy posoudí jako jednorázový příjem v okamžiku poskytnutí, což nekoresponduje s jinými pohledy (zvláště pak u fyzických osob, které vedou podvojně účetnictví). Toto ocenění je platné pouze pro účely ZDP.

Ač se ZDP nezabývá oceněním výdajů, není sporu ve výkladu, že bude provedeno stejným způsobem jako u příjmů.

5.4.3 Přepočítání cizích měn

Ocenění jmenovitou hodnotou nelze aplikovat, pokud je hodnota vyjádřena v jiné měně než v českých korunách. V těchto případech se pohledávky, dluhy, peněžní prostředky, příjmy i výdaje budou oceňovat podle § 38 odst. 1 věty druhé ZDP:

Pokud poplatník nevede účetnictví, použije s výjimkou uvedenou v odstavci 2 [úroky z účtů a vkladových listů, kde daň sráží plátce při výplatě], jednotný kurs, nevyužije-li kursy devizového trhu uplatňované podle zvláštních právních předpisů o účetnictví.

Je nutné si uvědomit, že v některých případech prikazují jiné zákony poplatníkovi přepočítávat cizí měny jiným kurzem, např.:

- ZDPH neumožňuje použití jednotného kurzu a přepočet pro účely DPH je třeba dělat kurzem ze dne uskutečnění plnění (vystavené faktury) nebo ze dne povinnosti přiznat daň (doklady revers-charge), nikoliv ze dne platby,
- pokud je pro účely stanovení výše cestovních náhrad, které se vyplácí zaměstnanci, třeba přepočítat cizí měnu na Kč nebo obráceně, povoluje zákoník práce použít pouze kurz ČNB ze dne výplaty zálohy, popř. ze dne zahájení pracovní cesty, pokud nebyla záloha vyplacena, a to i při výpočtu následného doplatku,
- poskytovatel cizoměnové dotace obvykle vyžaduje pro účely vyúčtování užít předepsaný kurz, který se neshoduje s výše uvedenými kurzy,
- nakonec i ZDP v případě, kdy se poplatník stane plátcem a má povinnost srazit daň, předepisuje kurz pro přepočet odlišně (viz § 38 odst. 3 a 4 ZDP):

(3) Při přepočtu základu daně pro zvláštní sazbu daně (§ 36) vztahující se na příjmy uvedené v § 22 zákona [platby do zahraničí],... použije plátce daně, který má sídlo nebo bydliště na území České republiky, kurz uplatněný v účetnictví. Pokud plátce daně provádí úhradu z vlastního devizového účtu, použije při přepočtu základu daně pro zvláštní sazbu daně kurz uplatněný v účetnictví.

(4) Při přepočtu příjmu pro výpočet zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti a pro účely ročního zúčtování se použije směnný kurs stanovený Českou národní bankou pro poslední den kalendářního měsíce předcházejícího měsíci, v jehož průběhu se záloha sráží.

V roli plátce (při srážení daně jiným subjektům) tedy nelze užít jednotný kurz (ten nakonec ani není v potřebný okamžik ještě známý), ale užije se kurz ČNB. U mezd pak nikoliv ze dne výplaty, ale z posledního dne měsíce, za který tato výplata je. Případy, kdy je nutné zaměstnance vyplatit již v průběhu měsíce (např. při ukončení pracovního poměru v průběhu měsíce), zákon neřeší.

Zákon neřeší, zda se cizoměnové pohledávky a dluhy v daňové evidenci přepočítají na koruny v okamžiku jejich zaznamenání, či se evidují v cizí měně a na české koruny se přepočtou až v okamžiku, kdy ovlivní základ daně.

► **finanční prostředky**

Vklad soukromých finančních prostředků do obchodního majetku nečiní žádné problémy a děje se v nominální hodnotě.

► **virtuální měny**

Při současné interpretaci asi není daňově výhodné virtuální měny pořízené do soukromého majetku vkládat následně do obchodního majetku. Nejpravděpodobnější výklad důsledků by byl, že se jedná o nehmotné zásoby a jejich ocenění bude obdobně jako u hmotných zásob OKČ. Následný nákup za virtuální měnu by byl interpretován jako směnný obchod věci nulové hodnoty za pořizovaný předmět. Tedy v okamžiku nákupu by se zdanila hodnota virtuální měny. Nakupovaná věc by pak byla výdajem nebo hmotným majetkem podle svého charakteru v tržním ocenění.

► **pohledávky**

Ani pohledávky není vhodné vkládat do obchodního majetku, neboť jediným efektem může být případné zdanění inkasované pohledávky, která by nemusela být zdaněna při ponechání v osobním majetku, resp. zdanění neinkasované pohledávky v okamžiku ukončení SVČ.

► **cenné papíry a podíly na obchodních společnostech**

Ani pro vklad cenných papírů držených v osobním majetku nevidí autor žádný důvod. Zákon zde naopak v některých případech (podíl na obchodní společnosti) neumožňuje osvobození příjmů ani po vyřazení z obchodního majetku, viz podkapitola 8.5 Příjmy z prodeje majetku.

6.3 Vyřazení z obchodního majetku

Podle definice není vyřazení z obchodního majetku dáno přímo rozhodnutím poplatníka věc z obchodního majetku vyřadit, ale nepřímo skutečností, že věc není více v účetnictví nebo daňové evidenci uváděna – viz § 4 odst. 4 věta druhá ZDP:

Dnem vyřazení určité složky majetku z obchodního majetku poplatníka se rozumí den, kdy poplatník o této složce majetku naposledy účtoval nebo ji naposledy uváděl v daňové evidenci.

Doslovná aplikace této poněkud neobvyklé definice vyřazení majetku by vedla k tomu, že by nebylo možné žádnou věc dočasně z obchodního majetku vyřadit (zápis o dočasném vyřazení nutně není posledním uvedením v evidenci, když po něm následuje

uvedených v § 22 odst. 1 písm. c) [poskytnuté služby], f) [nezávislé činnosti] a g) *bo-dech* 1, 2 [autorská a obdobná práva], 6 [odměny orgánům právnických osob], 12 až 14 [sankce, platby ze svěřenského fondu a rodinné fundace a dary a obdobná plnění],...

► **další příjmy realizované na území ČR**

I u následujících příjmů je vždy nutné vzít v úvahu Smlouvu o ZDZ, která může daňovou povinnost na území ČR upravit. Přitom úprava povinnosti vždy znamená snížení daňové zátěže v ČR oproti ustanovením plynoucím ze ZDP; Smlouva o ZDZ nemůže nikdy způsobit vyšší zdanění, než předepisuje ZDP. Jedná se o:

- příjmy z osobně vykonávané činnosti veřejně vystupujícího umělce, sportovce, artisty a spoluúčinkujících osob na území ČR,
- příjmy z převodu nemovitých věcí umístěných na území ČR,
- příjmy z užívání nemovitých věcí nebo bytů (příjmy z nájmu a pachtů) umístěných na území ČR,
- příjmy z převodu podílů v obchodních korporacích, které mají sídlo na území ČR,
- příjmy z převodu obchodního závodu umístěného na území ČR,
- příjmy z prodeje movitých věcí, které jsou v obchodním majetku stálé „kamenné“ provozovny.

► **další příjmy od českých rezidentů**

Další skupina příjmů podléhá zdanění v ČR pouze v případě, že vyplácející je rezidentem ČR nebo platbu provede nerezident prostřednictvím stálé provozovny (opět s ohledem na Smlouvu o ZDZ):

- příjmy z autorských a obdobných práv,
- podíly na zisku,
- vypořádací podíly a podíly na likvidačním zůstatku obchodních korporací a obdobné příjmy,
- úroky a obdobné výnosy,
- příjmy z užívání movité věci nebo její části (příjmy z nájmu) umístěné na území ČR,
- sankce ze závazkových vztahů,
- bezúplatné příjmy (přijaté dary a obdobná plnění).

Pokud jsou vyplácející i příjemce nerezidenti, kteří nemají stálou provozovnu v ČR, nebudou příjmy z posledního seznamu v ČR zdaněny, i kdyby měl zdroj příjmů nějakou vazbu na ČR.

Zpětný leasing není metoda pořízení majetku, ale metoda získání finančních prostředků. Místo aby dlužník dal příslušnou věc do zástavy, prodá ji věřiteli a následně si ji zpět koupí na finanční leasing. Při prodeji tak dlužník získá finanční prostředky, které v průběhu finančního leasingu vrací zvýšené o úroky.

Finanční leasing s možností odkupu a s povinností odkupu se odlišují hlavně z hlediska DPH. Při povinnosti odkupu (tedy v situaci, kdy je zřejmé, že k prodeji dojde) odvádí prodávající DPH z celé částky při zahájení finančního leasingu, a tudíž si i kupující může uplatnit nárok na odpočet z celé ceny majetku. Při možnosti odkupu, kdy není zřejmé, zda k odkupu dojde, má prodávající povinnost odvést DPH z každé jednotlivé splátky, a tudíž i kupující si odpočet uplatňuje postupně podle splátkového kalendáře.

Pro účely daně z příjmů se za finanční leasing označuje pouze taková smlouva, kde je doba nájmu (před odkupem) dostatečně dlouhá.

Pokud se jedná o majetek odpisovaný v 1. odpisové skupině nebo o fotovoltaické elektrárny, dobou nájmu je doba odpisování; u majetku zařazeného v 2. až 6. odpisové skupině je doba odpisování zkrácená o 6 měsíců. Dobou odpisování se myslí počet let, popř. měsíců, které ZDP určuje jako minimální dobu odpisování v době uzavření smlouvy o finančním leasingu. Vzhledem k tomu, že u majetku pořízeného v období od 1. 1. 2020 do 31. 12. 2021 lze uplatnit mimořádné odpisy, znamená to:

Zařazení majetku	Minimální doba při sjednání smlouvy mezi 1. 1. 2020 a 31. 12. 2021	Minimální doba při sjednání smlouvy jindy
1. odpisová skupina	12 měsíců	36 měsíců
2. odpisová skupina	18 měsíců	54 měsíců
3. odpisová skupina	9 let a 6 měsíců	9 let a 6 měsíců
4. odpisová skupina	14 let a 6 měsíců	14 let a 6 měsíců
5. odpisová skupina	29 let a 6 měsíců	29 let a 6 měsíců
6. odpisová skupina	49 let a 6 měsíců	49 let a 6 měsíců
fotovoltaické elektrárny	30 let	30 let

Viz § 21d odst. 2 ZDP:

Minimální dobou finančního leasingu je minimální doba odpisování hmotného majetku uvedená v § 30 odst. 1 [odpisy podle odpisových skupin] nebo doba odpisování podle § 30a [mimořádné odpisy] nebo 30b [odpisy fotovoltaických elektráren] v okamžiku uzavření smlouvy. Pro účely určení minimální doby finančního leasingu se minimální doba

se zjistí u poplatníka, který vede podvojný účetnictví, ke dni prodeje zboží či služby, a u poplatníka, který vede daňovou evidenci, ke dni inkasa virtuální měny nebo tokenu (což často bývá shodný okamžik). V případě, že burzy poskytují pouze informace o ceně v USD nebo EUR, je vhodné pro přepočtení na Kč užít kurz ČNB eura nebo dolaru z daného dne. U OSVČ, která nevede podvojný účetnictví, lze užít pro přepočtení i tzv. jednotný kurz. Pokud se jedná o token, který není obchodován, je třeba učinit kvalifikovaný odhad jeho ceny. Výše uvedené metody nejsou dané předpisem, tedy v případě sporu se správcem daně musí poplatník umět svůj přepočtení prokázat a obhájit. Jediné nezpochybnitelné ocenění je na základě posudku znalce, který je však pro dané účely často neúměrně nákladný nebo nedostupný.

13.3.1 Těžba virtuální měny

Pro osobu (OSVČ), která vede podvojný účetnictví, je těžba virtuální měny (popř. jiných tokenů) výnosem, který se neocení tržní hodnotou, ale pořizovacími náklady (jedná se o vytvořenou zásobu nehmotných „výrobků“).

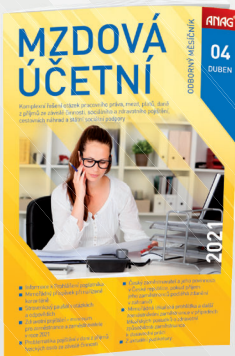
Pokud OSVČ nevede podvojný účetnictví a virtuální měnu vytěží v rámci SVČ, budou související výdaje na vytěžení daňově uznatelné (pokud je uplatňuje) a ke zdanění příjmu dojde v okamžiku prodeje nebo směny za jiné hodnoty (tj. při nákupu placeném touto měnou).

Těžba virtuální měny nepodléhá DPH, ale u souvisejících vstupů (např. pořízení počítačů, elektrické energie) není nárok na odpočet.

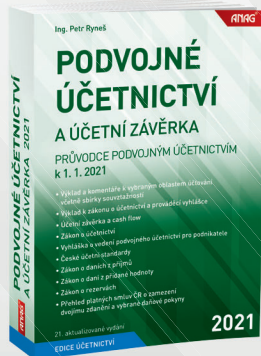
13.3.2 Nákup tokenů

Pro osobu (OSVČ), která vede podvojný účetnictví, není nákup tokenů včetně virtuálních měn nákladem, ale pořízením zásoby popř. finančního majetku, a tudíž neovlivní základ daně. Tokeny budou evidovány na účtu skladu zásob nebo účtu krátkodobého či dlouhodobého majetku (podle svého obsahu), a to v pořizovací ceně, a nebudou se přeceňovat podle aktuálního kurzu.

Pokud OSVČ vede daňovou evidenci, je otázkou, zda výdaj při pořízení tokenů je daňově uznatelným výdajem v okamžiku pořízení, nebo zda se uplatní až v okamžiku zdaňování příjmů v souvislosti s pozbytím tokenů (jejich prodejem nebo výměnou za jiné hodnoty). Podle názoru autora se daňová uznatelnost v okamžiku nákupu dá obhájit v případě, že se jedná o tokeny spojené s právem na obdržení zboží nebo služby (utility tokeny), neboť se jedná o obdobu platby zálohy, popř. platby předem za dané zboží

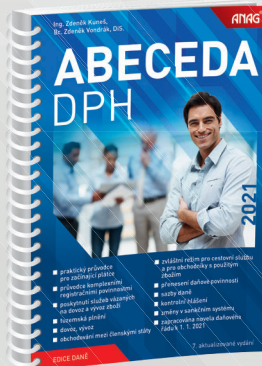
MĚSÍČNÍK
MZDOVÁ ÚČETNÍ

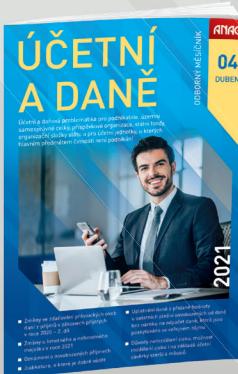
EDICE
ÚČETNICTVÍ

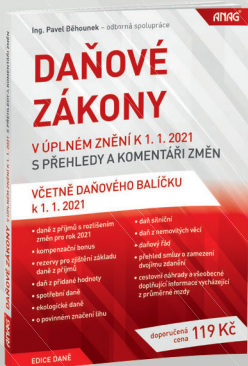
DVOUMĚSÍČNÍK
PRAKTICKÁ PERSONALISTIKA

EDICE
DANĚ

MĚSÍČNÍK
ÚČETNÍ A DANĚ

EDICE
DANĚ

9 788075 543189

Doporučená cena 389 Kč

doporučená
cena **119 Kč**